

ผลของการจัดการเรียนรู้เรื่องความเป็นพลเมืองดิจิทัลกับการประยุกต์ใช้
เทคโนโลยีดิจิทัลสืบสานศิลปวัฒนธรรมไทยในวิชาพลเมืองวิวัฒน์บูรณาการกับ
โครงการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาความภาคภูมิใจในศิลปวัฒนธรรม
อัตลักษณ์คุณธรรม และทักษะดิจิทัลสำหรับนักศึกษาพยาบาล*

THE EFFECTS OF LEARNING MANAGEMENT ON DIGITAL CITIZENSHIP AND
THE APPLICATION OF DIGITAL TECHNOLOGY FOR PRESERVING THAI ARTS AND
CULTURE IN THE ACTIVE CITIZENS COURSE INTEGRATED WITH AN ARTS AND
CULTURAL PRESERVATION PROJECT TO DEVELOP PRIDE IN ARTS AND CULTURE,
MORAL IDENTITY, AND DIGITAL SKILLS AMONG NURSING STUDENTS

สุชาดา วงศ์สวัสดิ์¹, จิดาภา จิตตะสุตฺโท¹, สุทธิเทพ สิริพงษ์พัฒนะ^{2*}

Suchada Wongsawat¹, Jidapa Jittasuttho¹, Sutthithep Siripongpattana^{2*}

¹คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา ประเทศไทย

¹Faculty of Nursing, Boromarajonani College of Nursing, Nakhonratchasima, Thailand

²กลุ่มงานการพยาบาลผู้ป่วยห้องผ่าตัด โรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา นครราชสีมา ประเทศไทย

²Perioperative Nursing Department, Maharat Nakhon Ratchasima Hospital, Nakhonratchasima, Thailand

*Corresponding author E-mail: open8781@gmail.com

*Tel: 089-720-3232

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของนักศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษา ก่อนและหลังเข้าร่วมการจัดการเรียนรู้เรื่องความเป็นพลเมืองดิจิทัลกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสืบสานศิลปวัฒนธรรมไทยในวิชาพลเมืองวิวัฒน์บูรณาการกับโครงการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เป็นการวิจัยกึ่งทดลองแบบกลุ่มเดียววัดก่อนและหลังการทดลอง กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา ปีการศึกษา 2568 จำนวน 120 คน จากการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง .67 - 1.00 ค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ .97 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าทีสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน (Paired t-test) ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นของนักศึกษา ก่อนเข้าร่วมการบูรณาการโดยรวมและทุกด้านอยู่ในระดับดี หลังเข้าร่วมการบูรณาการโดยรวมและทุกด้านอยู่ในระดับดีมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ส่งเสริมความภาคภูมิใจในการร่วมสืบสานศิลปวัฒนธรรม

รองลงมาตามลำดับ คือ พัฒนาอัตลักษณ์คุณธรรมของสถาบันพระบรมราชชนก ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในศิลปวัฒนธรรมที่ศึกษา พัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีม และทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสร้างสื่อวีดิทัศน์ เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษา ก่อนและหลังเข้าร่วมการบูรณาการ พบว่า โดยรวมค่าเฉลี่ยหลังเข้าร่วมการบูรณาการสูงกว่าก่อนเข้าร่วมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเปรียบเทียบรายด้าน พบว่า ทุกด้านหลังเข้าร่วมการบูรณาการสูงกว่าก่อนเข้าร่วมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้, บูรณาการ, ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม, เทคโนโลยีดิจิทัล, นักศึกษาพยาบาล

Abstract

This research article aimed to study the level of students' opinions and to compare students' opinions before and after participating in the learning management on digital citizenship and the application of digital technology for preserving Thai arts and culture in the Active Citizens course integrated with an arts and cultural preservation project. This study was a quasi-experimental research with a one-group pretest-posttest design. The sample consisted of 120 first-year students in the Bachelor of Nursing Science Program at Boromarajonani College of Nursing Nakhonratchasima, in the academic year 2025, selected by simple random sampling. Data were collected using a questionnaire on opinions toward the integration. The index of item-objective congruence ranged from .67 to 1.00, and the reliability coefficient based on Cronbach's alpha was .97. Data were analyzed by frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, and paired t-test. The research results found that the level of students' opinions before participating in the integration, both overall and in every aspect, was at a good level, while the level after participating both overall and in every aspect, was at a very good level. The aspect with the highest mean was promoting pride in participating in the continuation of arts and culture. This was followed, respectively, by developing the moral identity of Praboromarajchanok Institute, promoting knowledge and understanding of the arts and culture studied, developing teamwork skills, and developing skills in using digital technology to create video media. When comparing students' opinions before and after participating in the integration, it was found that, overall, the mean score after participating in the integration was higher than that before participating at the statistical significance level of .05. A comparison by aspect also showed that every aspect after participating in the integration was higher than before participating at the statistical significance level of .05.

Keywords: Arts and Cultural Preservation, Digital Technology, Integration, Learning Management, Nursing Students

บทนำ

การยกระดับขีดความสามารถของประเทศไทยในเวทีสากลเป็นเป้าหมายสำคัญของยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาประเทศบนพื้นฐานของแนวคิดที่ย้อนกลับไปสู่รากเหง้าความเป็นไทย ได้แก่ อัตลักษณ์ วัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิต โดยผสมผสานองค์ความรู้ดั้งเดิมเข้ากับเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อให้สอดคล้องกับ บริบทโลกยุคใหม่ อันเป็นการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลในการส่งเสริมการรับรู้และการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรม ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ยุทธศาสตร์ชาติให้ความสำคัญกับบทบาทของมหาวิทยาลัยในแต่ละภูมิภาคและ สถาบันการศึกษาในท้องถิ่นร่วมขับเคลื่อนยกระดับการพัฒนาประเทศ โดยมุ่งพัฒนาค้นคว้าให้มีความพร้อมทั้ง กาย ใจ และสติปัญญา มีพัฒนาการที่ครอบคลุมด้าน มีจิตสำนึกสาธารณะ มีความรับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มีวินัย รักชาติ ศาสนา ความเป็นพลเมืองดีของชาติ มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีความสามารถในการสื่อสาร การอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรม มีความรักในการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ดังนั้น เพื่อให้คนไทยในทุก ช่วงวัยได้รับการพัฒนาได้เต็มศักยภาพและเหมาะสม ยุทธศาสตร์ชาติจึงให้ความสำคัญที่ครอบคลุมทั้งในส่วน ของการพัฒนาคนพร้อมกับการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนา ควบคู่กับการปฏิรูปที่สำคัญ เพื่อหล่อหลอม ให้คนไทยดำรงชีวิตด้วยความดีงาม มีจิตสำนึกสาธารณะในการสร้างสังคมที่น่าอยู่ มีการปฏิรูปการเรียนรู้แบบพลิกโฉม โดยการพัฒนาระบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงที่ทันสมัย มีการออกแบบระบบการเรียนรู้ใหม่ การปรับบทบาทครู การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษา และการพัฒนาผู้เรียนให้สามารถกำกับการ เรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเองได้อย่างต่อเนื่อง (ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580, 2561)

คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข ให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อการนำ ยุทธศาสตร์ชาติมาเป็นกรอบแนวคิดของการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ของหน่วยงานและทิศทางการบริหาร เพื่อให้ บรรลุวิสัยทัศน์ระดับประเทศ โดยหนึ่งในประเด็นยุทธศาสตร์สำคัญ คือ การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและความเป็นไทย ด้วยการบูรณาการศิลปวัฒนธรรมกับการพัฒนานักศึกษาและพันธกิจอื่น เช่น การบูรณาการเข้ากับการจัดการเรียน การสอนในรายวิชาที่เกี่ยวข้องร่วมกับการพัฒนานักศึกษาให้มีทักษะในศตวรรษที่ 21 โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ในการผลิตสื่อเพื่อเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัล เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ สร้างความภาคภูมิใจ และปลูกฝังให้นักศึกษาร่วมสืบสานศิลปวัฒนธรรมและให้คงอยู่สืบไป (คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรม ราชชนก กระทรวงสาธารณสุข, 2566) สอดคล้องการศึกษาของ รอซิกีน สาเร๊ะ และคณะ พบว่า การบูรณาการ การจัดการเรียนการสอนกับการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม สามารถส่งเสริมให้นักศึกษานำเสนองานในรูปแบบ หลากหลาย เสริมสร้างการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง รวมถึงได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เกิดความรู้ความเข้าใจ และ รู้สึกหวงแหนอยากอนุรักษ์สืบสานศิลปวัฒนธรรม (รอซิกีน สาเร๊ะ และคณะ, 2560) ขณะเดียวกันการศึกษาของ อุบลทิพย์ ไชยแสง และคณะ พบว่า สมรรถนะทางวัฒนธรรมของนักศึกษาหลังจากได้รับการจัดการเรียนการสอน บูรณาการกับการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม นักศึกษามีสมรรถนะทางวัฒนธรรมเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 (อุบลทิพย์ ไชยแสง และคณะ, 2564) และการศึกษาของ ประภาพร เมืองแก้ว และคณะ พบว่า นักศึกษา พยาบาลศาสตร์มีความพึงพอใจต่อผลการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการกับการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก (ประภาพร เมืองแก้ว และคณะ, 2561)

การอนุรักษ์และสืบสานศิลปวัฒนธรรมไทยเป็นกลไกสำคัญในการสร้างความมั่นคงทางสังคมและธำรงอัตลักษณ์ของชาติ ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีดิจิทัลที่ส่งผลให้รูปแบบการดำเนินชีวิตและการเรียนรู้ของคนรุ่นใหม่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ศิลปวัฒนธรรมเกี่ยวกับอาหาร เครื่องนุ่งห่ม สมุนไพรในการดูแลสุขภาพและรักษาโรค ศาสนา ตลอดจนการออกกำลังกายผ่านการละเล่น และกีฬาพื้นบ้าน ถือเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สะท้อนภูมิปัญญา ความเชื่อ วิถีชีวิต และอัตลักษณ์ของชุมชน ที่มีคุณค่าทั้งในด้านประวัติศาสตร์ สังคม และวัฒนธรรม การส่งเสริมให้นักศึกษาพยาบาลมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมดังกล่าว จึงไม่เพียงแต่ช่วยสร้างความภาคภูมิใจในอัตลักษณ์ความเป็นไทยเท่านั้น ยังช่วยพัฒนาความสามารถในการให้บริการสุขภาพที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนและความหลากหลายทางวัฒนธรรมในชุมชนได้อย่างเหมาะสม (งานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและกิจการพิเศษ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา, 2567) สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนหัวข้อความเป็นพลเมืองดิจิทัลกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสืบสานศิลปวัฒนธรรมไทยในวิชาพลเมืองวิวัฒน์ ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง สามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างสร้างสรรค์ โดยจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือ ด้วยการแบ่งนักศึกษาออกเป็นกลุ่มย่อย ทำการศึกษาศิลปวัฒนธรรมที่สนใจจากสถานการณ์จริงผ่านการเรียนรู้จากปราชญ์ชาวบ้านหรือผู้รู้ในชุมชน ผลลัพธ์การเรียนรู้ของหัวข้อนี้มุ่งให้นักศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของศิลปวัฒนธรรมไทย ส่งเสริมอัตลักษณ์คุณธรรมของสถาบันพระบรมราชชนกในการมีวินัย รู้หน้าที่ เสียสละ และสามัคคี การทำงานเป็นทีม รวมถึงสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสร้างสรรค์ผลงานเพื่อประโยชน์ต่อสังคมได้ (กลุ่มวิชาการ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา, 2568) อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมส่วนใหญ่อยู่ในรูปแบบกิจกรรมเสริมหลักสูตรหรือกิจกรรมตามโครงการ ซึ่งนักศึกษาบางส่วนมองว่าเป็นกิจกรรมที่แยกออกจากการเรียนรู้ในชั้นเรียน ส่งผลให้การตระหนักรู้และการเรียนรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมยังไม่เกิดขึ้นอย่างลึกซึ้งและต่อเนื่อง ขณะเดียวกันนักศึกษาในยุคดิจิทัลนิยมเรียนรู้ผ่านสื่อออนไลน์และสื่อสังคมดิจิทัลมากขึ้น การบูรณาการเข้ากับรายวิชาที่เกี่ยวข้อง เช่น รายวิชาพลเมืองวิวัฒน์ ในหัวข้อความเป็นพลเมืองดิจิทัลกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสืบสานศิลปวัฒนธรรมไทย โดยการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม จึงเป็นแนวทางที่ช่วยเพิ่มความน่าสนใจในการเรียนการสอน และขยายผลการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมสู่สาธารณชนได้อย่างกว้างขวาง (กลุ่มวิชาการ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา, 2567)

จากความเป็นมาและความสำคัญของการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมกับการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของโลกสมัยใหม่ข้างต้น การส่งเสริมการบูรณาการการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมกับการจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรีจึงเป็นหนึ่งในนโยบายด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของสถาบันการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา โดยการนำศิลปวัฒนธรรมบูรณาการเข้ากับรายวิชาที่เกี่ยวข้องกัน ดำเนินการผสมผสานให้กลมกลืนเป็นเรื่องเดียวกัน เกิดการพัฒนาองค์ความรู้ที่มีรากฐานความเป็นไทยให้กับนักศึกษาและนำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอน โดยมีขั้นตอนการบูรณาการอย่างเป็นระบบตามแนวคิดของวิลเลียม เอ็ดเวิร์ด เดมมิง (William Edwards Deming) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนที่เรียกว่า วงจรคุณภาพของเดมมิง (Deming Cycle) เพื่อพัฒนาและปรับปรุงการบูรณาการอย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วย ขั้นวางแผน (Plan) ขั้นดำเนินงานตามแผน (Do)

ขั้นประเมินผลการดำเนินงาน (Check) และขั้นนำผลการประเมินไปปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น (Act) (งานมาตรฐานและพัฒนาหลักสูตร วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา, 2564); (กลุ่มวิชาการ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา, 2566); (สภาการพยาบาล, 2568) ซึ่งในการประเมินผลการบูรณาการการทำงานบูรณาการศิลปวัฒนธรรมกับการจัดการเรียนการสอนนั้น สามารถประเมินได้จากการบรรลุตามผลลัพธ์การเรียนรู้ของรายวิชา การตระหนักถึงคุณค่า การอนุรักษ์สืบสาน และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม ความสามารถของนักศึกษาในการทำงานเป็นทีมร่วมกับผู้อื่น ความรู้ความเข้าใจรวมทั้งทักษะและประสบการณ์ที่นักศึกษาได้รับในการทำบูรณาการศิลปวัฒนธรรม (สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, 2565) ประกอบกับวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา มีนโยบายการผลิตบัณฑิตให้เป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง รู้คุณค่าและรักความเป็นไทย ร่วมมือร่วมพลังเพื่อสร้างสรรค์ การพัฒนาและเสริมสร้างสันติสุขอย่างยั่งยืนทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน สังคม และประชาคมโลก รวมทั้งมีทักษะ ศตวรรษที่ 21 ในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (กลุ่มวิชาการ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา, 2566) จึงเป็นพื้นที่ที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดการเรียนรู้เรื่องความเป็นพลเมืองดิจิทัลกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล สืบสานศิลปวัฒนธรรมไทยในวิชาพลเมืองวิวัฒน์ โดยบูรณาการกับโครงการทำบูรณาการศิลปวัฒนธรรมของกลุ่ม กิจการนักศึกษา เพื่อพัฒนาความภาคภูมิใจในศิลปวัฒนธรรม อัตลักษณ์คุณธรรม และทักษะดิจิทัล สำหรับนักศึกษา พยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา ในปีการศึกษา 2568 และภายหลังสิ้นสุด การจัดการเรียนรู้ในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาถึงผลของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการดังกล่าว ซึ่งผลการวิจัย จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เสริมสร้าง พื้นฐานความเป็นพลเมืองที่เข้มแข็งที่มีความรักความภาคภูมิใจในศิลปวัฒนธรรมไทยให้กับนักศึกษา และส่งเสริม ให้นักศึกษามีทักษะในศตวรรษที่ 21 ในการผลิตสื่อดิจิทัลในรูปแบบวิถีทัศน์ที่สอดคล้องกับบริบทของโลกสมัยใหม่ เพื่อสืบสานศิลปวัฒนธรรมไทยให้คงอยู่คู่สังคมไทยสืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับความภาคภูมิใจในการร่วมสืบสานศิลปวัฒนธรรม ความรู้ความเข้าใจในศิลปวัฒนธรรมที่ศึกษา ทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสร้างสื่อวิถีทัศน์ การพัฒนาอัตลักษณ์ คุณธรรม และทักษะในการทำงานเป็นทีม ก่อนและหลังเข้าร่วมการจัดการเรียนรู้เรื่องความเป็นพลเมืองดิจิทัลกับ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสืบสานศิลปวัฒนธรรมไทยในวิชาพลเมืองวิวัฒน์บูรณาการกับโครงการทำบูรณาการ ศิลปวัฒนธรรม
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับความภาคภูมิใจในการร่วมสืบสานศิลปวัฒนธรรม ความรู้ความเข้าใจในศิลปวัฒนธรรมที่ศึกษา ทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสร้างสื่อวิถีทัศน์ การพัฒนาอัตลักษณ์ คุณธรรม และทักษะในการทำงานเป็นทีม ก่อนและหลังเข้าร่วมการจัดการเรียนรู้เรื่องความเป็นพลเมืองดิจิทัลกับ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสืบสานศิลปวัฒนธรรมไทยในวิชาพลเมืองวิวัฒน์บูรณาการกับโครงการทำบูรณาการ ศิลปวัฒนธรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental Research) แบบกลุ่มเดียววัดก่อนและหลังการทดลอง (One Group Pretest-posttest Design) เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นและเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับความภาคภูมิใจในการร่วมสืบสานศิลปวัฒนธรรม ความรู้ความเข้าใจในศิลปวัฒนธรรมที่ศึกษา ทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสร้างสื่อวิทัศน์ การพัฒนาอัตลักษณ์คุณธรรม และทักษะในการทำงานเป็นทีม ก่อนและหลังเข้าร่วมการจัดการเรียนรู้เรื่องความเป็นพลเมืองดิจิทัลกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสืบสานศิลปวัฒนธรรมไทยในวิชาพลเมืองวิวัฒน์บูรณาการกับโครงการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา ในปีการศึกษา 2568 จำนวน 179 คน ที่เข้าร่วมกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เรื่องความเป็นพลเมืองดิจิทัลกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสืบสานศิลปวัฒนธรรมไทยในวิชาพลเมืองวิวัฒน์บูรณาการกับโครงการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

คำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยโปรแกรม G*Power กำหนดอำนาจในการทดสอบที่ระดับ 0.95 ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และขนาดอิทธิพล (Effect Size) เท่ากับ 0.35 ซึ่งจัดอยู่ในระดับปานกลาง (Medium Effect Size) โดยอ้างอิงตามแนวคิดของ Cohen, J. สำหรับการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มที่ไม่เป็นอิสระจากกัน (Cohen, J., 1988) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 109 คน ผู้วิจัยได้เพิ่มขนาดกลุ่มตัวอย่างอีกร้อยละ 10 คิดเป็น จำนวน 11 คน ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 120 คน เพื่อป้องกันกรณีกลุ่มตัวอย่างไม่ครบตามจำนวนที่ต้องการหรือถอนตัวออกจากโครงการวิจัย และทำการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายโดยใช้ตารางเลขสุ่ม โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างเข้ากลุ่ม ได้แก่ 1) เป็นนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา ในปีการศึกษา 2568 และ 2) เป็นผู้ที่ยินดียใจเข้าร่วมโครงการวิจัย และเกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างออกจากกลุ่ม ได้แก่ 1) เป็นนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา ในปีการศึกษา 2568 ที่ไม่สามารถร่วมโครงการวิจัยได้ตลอดโครงการ

การจัดกิจกรรมบูรณาการครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาพลเมืองวิวัฒน์ สำหรับนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 ทุกคน จำนวน 179 คน โดยจัดให้นักศึกษาได้เข้าร่วมกิจกรรมและได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวทางเดียวกันในการบูรณาการกับโครงการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เพื่อให้บรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ของรายวิชาอย่างเท่าเทียม แต่ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 120 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อเป็นตัวแทนของประชากร

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 2 ส่วน ดังนี้

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แนวทางการจัดการเรียนรู้เรื่องความเป็นพลเมืองดิจิทัลกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสืบสานศิลปวัฒนธรรมไทยในวิชาพลเมืองวิวัฒน์บูรณาการกับโครงการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เป็นระยะเวลา 6 สัปดาห์ โดยดำเนินการตามแนวคิดของวิลเลียม เอ็ดเวิร์ด เดมมิง (William Edwards Deming) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนตามวงจรคุณภาพของเดมมิง (Deming Cycle) (งานมาตรฐานและพัฒนาหลักสูตร วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา, 2564) ดังนี้ 1) ขั้นวางแผน (Plan) ระยะเวลา 1 สัปดาห์

ดำเนินการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้วิชาพลเมืองวิวัฒน์ในหัวข้อความเป็นพลเมืองดิจิทัลกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสืบสานศิลปวัฒนธรรมไทย โดยบูรณาการกับโครงการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มกิจการนักศึกษา ซึ่งเป็นโครงการตามแผนปฏิบัติการของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา 2) ขั้นตอนดำเนินงานตามแผน (Do) ระยะเวลา 3 สัปดาห์ ประกอบด้วย 2.1) ประชุมเตรียมความพร้อมร่วมกันระหว่างอาจารย์ผู้สอนและบุคลากรผู้รับผิดชอบงานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของวิทยาลัย 2.2) ประชุมชี้แจงนักศึกษาเกี่ยวกับที่มา วัตถุประสงค์ และรายละเอียดของการจัดการเรียนรู้เรื่องความเป็นพลเมืองดิจิทัลกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสืบสานศิลปวัฒนธรรมไทยในวิชาพลเมืองวิวัฒน์บูรณาการกับโครงการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม 2.3) จัดกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดิจิทัล การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสืบสานศิลปวัฒนธรรมไทย และแนวทางการศึกษาเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมจากปราชญ์ชาวบ้านหรือผู้รู้ในชุมชน 2.4) จัดกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการผลิตสื่อวีดิทัศน์เพื่อส่งเสริมการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม 2.5) แบ่งนักศึกษาออกเป็นกลุ่มย่อย โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาประจำกลุ่ม ร่วมกันระดมความคิดและนำเสนอหัวข้อศิลปวัฒนธรรมที่นักศึกษาสนใจศึกษาเรียนรู้ 2.6) นักศึกษาลงพื้นที่ศึกษาเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมจากปราชญ์ชาวบ้านหรือผู้รู้ในชุมชน 2.7) นักศึกษานำองค์ความรู้ที่ได้รับมาวิเคราะห์และพัฒนาเป็นเนื้อหา (Content) พร้อมจัดทำสตอรี่บอร์ด (Storyboard) เพื่อเตรียมการผลิตสื่อวีดิทัศน์ โดยมีอาจารย์ประจำกลุ่มตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ 2.8) นักศึกษาผลิตสื่อวีดิทัศน์ โดยมีอาจารย์ประจำกลุ่มให้คำปรึกษา ตรวจสอบความถูกต้อง และความสมบูรณ์ของผลงาน 2.9) นักศึกษานำเสนอผลงานสื่อวีดิทัศน์เพื่อส่งเสริมการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และสรุปผลการเรียนรู้ 2.10) เผยแพร่สื่อวีดิทัศน์ของนักศึกษาผ่านช่องทางออนไลน์ของวิทยาลัย เพื่อส่งเสริมให้สาธารณชนได้เรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมไทย 3) ขั้นตอนประเมินผลการดำเนินงาน (Check) ระยะเวลา 1 สัปดาห์ ประกอบด้วย 3.1) ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้และการดำเนินงานของนักศึกษา ให้ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งวัดและประเมินผลการเรียนรู้จากผลงานของนักศึกษา 3.2) นักศึกษาประเมินผลการเข้าร่วมการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ 4) ขั้นนำผลการประเมินไปปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น (Act) ระยะเวลา 1 สัปดาห์ โดยผู้สอนสรุปผลการดำเนินงาน วิเคราะห์ผลการประเมิน และนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ปรับปรุงแนวทางการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในการดำเนินงานครั้งต่อไป

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่พัฒนาขึ้นโดยผู้วิจัย จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง รายละเอียดของรายวิชาพลเมืองวิวัฒน์ ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังจากการบูรณาการผลการดำเนินงานของรายวิชาพลเมืองวิวัฒน์ในปีการศึกษาที่ผ่านมา พันธกิจการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และการพัฒนานักศึกษาให้มีทักษะในศตวรรษที่ 21 ในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา แบบสอบถาม ประกอบด้วย 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ และ อายุ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้เรื่องความเป็นพลเมืองดิจิทัลกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสืบสานศิลปวัฒนธรรมไทยในวิชาพลเมืองวิวัฒน์บูรณาการกับโครงการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาความภาคภูมิใจในศิลปวัฒนธรรม อัตลักษณ์คุณธรรมและทักษะดิจิทัลสำหรับนักศึกษาพยาบาล จำนวน 24 ข้อ ประกอบด้วย แบบสอบถามความภาคภูมิใจในการร่วมสืบสานศิลปวัฒนธรรม จำนวน 5 ข้อ

แบบสอบถามความรู้ความเข้าใจในศิลปวัฒนธรรม จำนวน 5 ข้อ แบบสอบถามทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสร้างสื่อวีดิทัศน์ จำนวน 5 ข้อ แบบสอบถามอัตลักษณ์คุณธรรมของสถาบันพระบรมราชชนก จำนวน 4 ข้อ และแบบสอบถามทักษะการทำงานเป็นทีม จำนวน 5 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Likert Scale) โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ ระดับมากที่สุด (5 คะแนน) ระดับมาก (4 คะแนน) ระดับปานกลาง (3 คะแนน) ระดับน้อย (2 คะแนน) และระดับน้อยที่สุด (1 คะแนน) การแปลผลระดับความคิดเห็นแบ่งเป็น 5 ระดับ โดยใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ยของบุญชม ศรีสะอาด ดังนี้ 4.51 - 5.00 (ระดับมากที่สุด) 3.51 - 4.50 (ระดับมาก) 2.51 - 3.50 (ระดับปานกลาง) 1.51 - 2.50 (ระดับน้อย) 1.00 - 1.50 (ระดับน้อยที่สุด) (บุญชม ศรีสะอาด, 2561)

แบบสอบถามการวิจัยนี้ ได้รับการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ซึ่งมีความเชี่ยวชาญด้านพยาบาลศาสตร์และสุศึกษา ด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และการสื่อสารมวลชน และด้านการใช้สถิติเพื่อการวิจัย จากนั้นนำผลการประเมินมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) และปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ผลการตรวจสอบพบว่า แบบสอบถามมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง .67 - 1.00 จากนั้นนำแบบสอบถามฉบับที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา ปีการศึกษา 2568 จำนวน 30 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .97

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล โดยหลังจากได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์แล้ว ได้ประสานงานกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อนำแบบสอบถามไปให้กลุ่มตัวอย่างและทำการชี้แจงรายละเอียดของการพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง พร้อมกับรายละเอียดของแบบสอบถามทั้งหมดให้เข้าใจก่อนตอบคำถาม จากนั้นให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามโดยอิสระ และส่งแบบสอบถามกลับคืนโดยไม่เห็นหรือระบุตัวตนของผู้ตอบด้วยการหย่อนลงกล่องที่เตรียมไว้

4. การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

โครงการวิจัยนี้ได้รับการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา หมายเลข COE 01/2569 โดยก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ชี้แจงโครงการวิจัย วัตถุประสงค์ และขั้นตอนการดำเนินการวิจัยให้กลุ่มตัวอย่างทราบอย่างชัดเจน ผู้วิจัยระมัดระวังไม่ให้เกิดผลกระทบต่อผู้ให้ข้อมูลทั้งทางร่างกายและจิตใจ รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมวิจัยลงนามยินยอมเข้าร่วมการวิจัยโดยอิสระ ไม่มีการบังคับใด ๆ จากผู้วิจัยหรือผู้มีอิทธิพล และไม่แสวงหาประโยชน์ใด ๆ จากผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย ผู้ให้ข้อมูลมีสิทธิที่จะปฏิเสธการเข้าร่วมวิจัยเมื่อใดก็ได้ โดยไม่มีผลกระทบใด ๆ ทั้งต่อผลการเรียนและการใช้ชีวิตประจำวัน ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างจะเก็บไว้เป็นความลับและผลการวิจัยจะเสนอในภาพรวมเท่านั้น

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลและระดับความคิดเห็นของนักศึกษา ก่อนและหลังเข้าร่วมการจัดการเรียนรู้เรื่องความเป็นพลเมืองดิจิทัลกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสืบสานศิลปวัฒนธรรมไทยในวิชาพลเมืองวิวัฒน์บูรณาการกับโครงการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักศึกษา ก่อนและหลังเข้าร่วมการบูรณาการดังกล่าว ใช้การทดสอบค่าทีสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน (Paired t-test) ซึ่งก่อนการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นเพื่อให้เป็นไปตามเงื่อนไขของการใช้สถิติ Paired t-test (กัลยา วาณิชยปัญญา และจิตา วาณิชยปัญญา, 2561) พบว่า 1) คะแนนความคิดเห็นที่นำมาวิเคราะห์เป็นคะแนนรวมจากแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งสามารถจัดเป็นข้อมูลระดับอันตรภาค (Interval Scale) ได้ 2) ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์เป็นข้อมูลแบบจับคู่ (Paired Data) เนื่องจากเก็บข้อมูลจากนักศึกษากลุ่มเดิมก่อนและหลังเข้าร่วมการบูรณาการ และ 3) ผลการทดสอบการแจกแจงแบบปกติของคะแนนผลต่างระหว่างก่อนและหลังการเข้าร่วมการบูรณาการด้วยสถิติ One-Sample Kolmogorov-Smirnov Test พบว่า ตัวแปรทุกด้านมีค่า Sig. มากกว่า .05 แสดงว่าคะแนนผลต่างมีการแจกแจงเป็นปกติ จึงเป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติ Paired t-test และสามารถวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนักศึกษา ก่อนและหลังเข้าร่วมการบูรณาการดังกล่าวได้

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลของการจัดการเรียนรู้เรื่องความเป็นพลเมืองดิจิทัลกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสืบสานศิลปวัฒนธรรมไทยในวิชาพลเมืองวิวัฒน์บูรณาการกับโครงการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาความภาคภูมิใจในศิลปวัฒนธรรม อัตลักษณ์คุณธรรม และทักษะดิจิทัลสำหรับนักศึกษาพยาบาล มีผลการวิจัย ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคล พบว่า นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 120 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 86.67 อีก 16 คน เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 13.33 มีอายุเฉลี่ย 18.56 ปี อายุต่ำสุด 17 ปี และสูงสุด 21 ปี

2. ระดับความคิดเห็นของนักศึกษา ก่อนและหลังเข้าร่วมการจัดการเรียนรู้เรื่องความเป็นพลเมืองดิจิทัลกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสืบสานศิลปวัฒนธรรมไทยในวิชาพลเมืองวิวัฒน์บูรณาการกับโครงการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม พบว่า ก่อนเข้าร่วมการบูรณาการโดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.61) และทุกด้านอยู่ในระดับดี โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ส่งเสริมความภาคภูมิใจในการร่วมสืบสานศิลปวัฒนธรรม ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.59) รองลงมา คือ พัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีม ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.64) และ พัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสร้างสื่อวีดิทัศน์ ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.64) ตามลำดับ หลังเข้าร่วมการบูรณาการ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.94$, S.D. = 0.12) และทุกด้านอยู่ในระดับดีมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ส่งเสริมความภาคภูมิใจในการร่วมสืบสานศิลปวัฒนธรรม ($\bar{X} = 4.98$, S.D. = 0.07) รองลงมา คือ พัฒนาอัตลักษณ์คุณธรรมของสถาบันพระบรมราชชนกในการมีวินัย รู้หน้าที่ เสียสละ และสามัคคี ($\bar{X} = 4.96$, S.D. = 0.15) และส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในศิลปวัฒนธรรมที่ศึกษา ($\bar{X} = 4.95$, S.D. = 0.16) ตามลำดับ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับความคิดเห็นของนักศึกษา ก่อนและหลังเข้าร่วมการจัดการเรียนรู้เรื่องความเป็นพลเมืองดิจิทัลกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสืบสานศิลปวัฒนธรรมไทยในวิชาพลเมืองวิวัฒน์บูรณาการกับโครงการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม (n = 120)

ความคิดเห็น	ก่อน		ระดับ ความคิดเห็น	หลัง		ระดับ ความคิดเห็น
	$\bar{x}$	S.D.		$\bar{x}$	S.D.	
ด้านส่งเสริมความภาคภูมิใจในการร่วมสืบสานศิลปวัฒนธรรม	4.50	0.59	ดี	4.98	0.07	ดีมาก
ด้านพัฒนาอัตลักษณ์คุณธรรมของสถาบันพระบรมราชชนก ในการมีวินัย รู้หน้าที่ เสียสละ และสามัคคี	4.37	0.73	ดี	4.96	0.15	ดีมาก
ด้านส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในศิลปวัฒนธรรมที่ศึกษา	4.25	0.79	ดี	4.95	0.16	ดีมาก
ด้านพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีม	4.49	0.64	ดี	4.94	0.20	ดีมาก
ด้านพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสร้างสื่อวิทัศน์	4.47	0.64	ดี	4.89	0.27	ดีมาก
โดยรวม	4.42	0.61	ดี	4.94	0.12	ดีมาก

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษา ก่อนและหลังเข้าร่วมการจัดการเรียนรู้เรื่องความเป็นพลเมืองดิจิทัลกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสืบสานศิลปวัฒนธรรมไทยในวิชาพลเมืองวิวัฒน์บูรณาการกับโครงการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม พบว่า โดยรวมค่าเฉลี่ยหลังเข้าร่วมการบูรณาการสูงกว่าก่อนเข้าร่วมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อเปรียบเทียบรายด้าน พบว่า ทุกด้านหลังเข้าร่วมการบูรณาการสูงกว่าก่อนเข้าร่วมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษา ก่อนและหลังเข้าร่วมการจัดการเรียนรู้เรื่องความเป็นพลเมืองดิจิทัลกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสืบสานศิลปวัฒนธรรมไทยในวิชาพลเมืองวิวัฒน์บูรณาการกับโครงการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม (n = 120)

ความคิดเห็น	ก่อน		หลัง		t	P-value
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
ด้านส่งเสริมความภาคภูมิใจในการร่วมสืบสานศิลปวัฒนธรรม	4.50	0.59	4.98	0.07	9.169*	.001
ด้านพัฒนาอัตลักษณ์คุณธรรมของสถาบันพระบรมราชชนก ในการมีวินัย รู้หน้าที่ เสียสละ และสามัคคี	4.37	0.73	4.96	0.15	9.473*	.001
ด้านส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในศิลปวัฒนธรรมที่ศึกษา	4.25	0.79	4.95	0.16	9.699*	.001
ด้านพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีม	4.49	0.64	4.94	0.20	8.106*	.001
ด้านพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสร้างสื่อวิทัศน์	4.47	0.64	4.89	0.27	8.000*	.001
โดยรวม	4.42	0.61	4.94	0.12	9.807*	.001

* ระดับนัยสำคัญ .05

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาระดับความคิดเห็นของนักศึกษาก่อนและหลังเข้าร่วมการจัดการเรียนรู้เรื่องความเป็นพลเมืองดิจิทัลกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสืบสานศิลปวัฒนธรรมไทยในวิชาพลเมืองวิวัฒนาการกับโครงการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม พบว่า ก่อนเข้าร่วมการบูรณาการโดยรวมอยู่ในระดับดีและทุกด้านอยู่ในระดับดี โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ส่งเสริมความภาคภูมิใจในการร่วมสืบสานศิลปวัฒนธรรม ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากนักศึกษาได้รับการปลูกฝังและมีประสบการณ์เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมไทยผ่านครอบครัว ชุมชน สถานศึกษา และกิจกรรมของสถาบันการศึกษามาอย่างต่อเนื่อง จึงส่งผลให้นักศึกษามีทัศนคติและการรับรู้ต่อการสืบสานศิลปวัฒนธรรมไทยอยู่ในระดับดีตั้งแต่ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม หลังเข้าร่วมการบูรณาการ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก สอดคล้องกับการศึกษาของ อุดมศักดิ์ พิมพ์พาศรี และคณะ ที่พบว่า ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมการบูรณาการเรียนการสอนโดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (อุดมศักดิ์ พิมพ์พาศรี และคณะ, 2568) การศึกษารังนี้เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับดีมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านส่งเสริมความภาคภูมิใจในการร่วมสืบสานศิลปวัฒนธรรม ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนการสอนวิชาพลเมืองวิวัฒนาการให้นักศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของวัฒนธรรมอันเป็นรากฐานสำคัญในการดำเนินชีวิตของการเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ เน้นการบูรณาการวัฒนธรรมท้องถิ่นสู่การจัดการศึกษา โดยส่งเสริมให้นักศึกษาได้เรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมในชุมชนของตนเองจากปราชญ์ชาวบ้านหรือผู้รู้ในชุมชน เมื่อนักศึกษาได้เรียนรู้อย่างลึกซึ้งซึ่งจะก่อให้เกิดการตระหนักรู้ในคุณค่า เห็นถึงความสำคัญ เกิดความภาคภูมิใจที่จะร่วมกันอนุรักษ์และเผยแพร่สืบต่อไป สอดคล้องกับการศึกษาของ รุ่งฤดี ภูขมศรี และภาณุวัฒน์ ภักดิ์วงศ์ พบว่า การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องราววัฒนธรรมประเพณีในท้องถิ่นของตนเอง ช่วยให้ผู้เรียนได้รู้จักรากเหง้าของตนเอง เกิดความรัก ความภาคภูมิใจ ในวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นของตน รู้สึกหวงแหน และอยากจะทำนุบำรุงรักษาไว้ ซึ่งการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อสร้างความภาคภูมิใจบนฐานของวัฒนธรรมประเพณีที่เป็นประวัติศาสตร์ของท้องถิ่น เป็นกลไกสำคัญในการส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นพลเมืองที่ดี (รุ่งฤดี ภูขมศรี และภาณุวัฒน์ ภักดิ์วงศ์, 2563) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสร้างสื่อวิดิทัศน์ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสร้างสื่อวิดิทัศน์ เป็นทักษะที่ต้องอาศัยทั้งความรู้เชิงเทคนิคและความคิดสร้างสรรค์ควบคู่กัน ต้องใช้เวลาในการฝึกฝนอย่างต่อเนื่องถึงจะเกิดความชำนาญ ตั้งแต่การวางแผนสร้างเนื้อหา การออกแบบสื่อ การใช้โปรแกรมตัดต่อ ตลอดจนการสื่อสารเนื้อหาให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งนักศึกษามีพื้นฐานการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่แตกต่างกัน ส่งผลให้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสร้างสื่อวิดิทัศน์ยังไม่พัฒนาอย่างเต็มศักยภาพภายในระยะเวลาของการจัดบูรณาการ สอดคล้องกับ นฤเบศร์ ลือเรือง และคณะ กล่าวว่า การเรียนการสอนที่ใช้เทคโนโลยีต้องอาศัยทักษะดิจิทัลขั้นพื้นฐาน หากผู้เรียนมีทักษะไม่เพียงพอ อาจทำให้เกิดอุปสรรคในการใช้งานได้ (นฤเบศร์ ลือเรือง และคณะ, 2568) และสอดคล้องกับการศึกษาของ อุดมศักดิ์ พิมพ์พาศรี และคณะ พบว่า ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมการบูรณาการเรียนการสอนโดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (อุดมศักดิ์ พิมพ์พาศรี และคณะ, 2568)

จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาก่อนและหลังเข้าร่วมการจัดการเรียนรู้เรื่องความเป็นพลเมืองดิจิทัลกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสืบสานศิลปวัฒนธรรมไทยในวิชาวพลเมืองวิวัฒน์ บูรณาการกับโครงการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม พบว่า ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมการบูรณาการนักศึกษามีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นโดยรวมสูงกว่าก่อนเข้าร่วมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับการศึกษาของ อุบลทิพย์ ไชยแสง และคณะ ที่พบว่า นักศึกษาหลังการได้รับการจัดการเรียนการสอนโดยบูรณาการกับการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม นักศึกษามีสมรรถนะทางวัฒนธรรมเพิ่มขึ้นและแตกต่างจากก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมบูรณาการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (อุบลทิพย์ ไชยแสง และคณะ, 2564) เมื่อพิจารณารายด้านทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านส่งเสริมความภาคภูมิใจในการร่วมสืบสานศิลปวัฒนธรรม 2) ด้านพัฒนาอัตลักษณ์คุณธรรมของสถาบันพระบรมราชชนก ในการมีวินัย รู้หน้าที่ เสียสละ และสามัคคี 3) ด้านส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในศิลปวัฒนธรรมที่ศึกษา 4) ด้านพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีม และ 5) ด้านพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสร้างสื่อวีดิทัศน์ พบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยหลังเข้าร่วมการบูรณาการสูงกว่าก่อนเข้าร่วมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้สอนวิชาพลเมืองวิวัฒน์ได้ศึกษาหลักการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการอย่างเป็นระบบ โดยเชื่อมโยงผลลัพธ์การเรียนรู้ของรายวิชา ภารกิจด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และการพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้กับนักศึกษา ส่งผลให้สามารถกำหนดเป้าหมายการจัดการเรียนรู้ได้อย่างชัดเจน นำไปสู่การส่งเสริมและพัฒนานักศึกษาทั้ง 5 ด้านดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับการศึกษาของ กิตติพร ประชาศรัยสรเดช และคณะ พบว่า ผลการบูรณาการงานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมกับการเรียนการสอนรายวิชาการพยาบาลมารดา ทารก และผดุงครรภ์ 1 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี ชลบุรี นักศึกษารู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าและเกิดความรู้ความภาคภูมิใจต่อภูมิปัญญาท้องถิ่น (กิตติพร ประชาศรัยสรเดช และคณะ, 2561) นอกจากนี้ การดำเนินกิจกรรมครั้งนี้ได้ประยุกต์ใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยแบ่งนักศึกษาออกเป็นกลุ่มย่อย ร่วมกันศึกษาศิลปวัฒนธรรมที่สนใจจากสถานการณ์จริง ผ่านการเรียนรู้จากปราชญ์ชาวบ้านหรือผู้รู้ในชุมชน ส่งผลให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข และนำองค์ความรู้ที่ได้รับมาพัฒนาเป็นสื่อวีดิทัศน์เพื่อเผยแพร่สู่สาธารณชน กระบวนการดังกล่าวช่วยส่งเสริมความภาคภูมิใจในศิลปวัฒนธรรม พัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีม ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างเพื่อนสมาชิก และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างนักศึกษาด้วยกันและกับผู้สอนที่คอยให้คำแนะนำและสนับสนุนการเรียนรู้ ตลอดจนเสริมสร้างคุณลักษณะตามอัตลักษณ์บัณฑิตของสถาบันพระบรมราชชนก ได้แก่ การมีวินัย รู้หน้าที่ เสียสละ และสามัคคี สอดคล้องกับ จิรัชพรรณ ชาญช่วง กล่าวว่าการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจเนื้อหาในลักษณะองค์รวม ส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติจริงมากกว่าการเรียนรู้แบบท่องจำเพียงอย่างเดียว อีกทั้งยังช่วยสร้างความสนุกในการเรียน ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้น ตลอดจนพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมที่ดีงามของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม (จิรัชพรรณ ชาญช่วง, 2563) สอดคล้องกับการศึกษาของ ชูชีพ ประทุมเวียง พบว่าการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ร่วมมือและช่วยเหลือกันในการเรียนรู้ โดยแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อย มีการทำงานเป็นทีมร่วมกัน เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน และมีความรับผิดชอบร่วมกันทั้งในส่วนตนและส่วนรวม (ชูชีพ ประทุมเวียง, 2567) รวมถึงพระมหาชนินทร์ ลิขสิทธิ์พันธ์ กล่าวว่าการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมผู้เรียนได้สืบเสาะ ค้นคว้าหาความรู้โดยมีครูช่วยแนะนำ และส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้ เช่น การผลิตสื่อ การนำเสนอ รวมทั้งการติดต่อ สื่อสาร (พระมหาชนินทร์ ลิขสิทธิ์พันธุ์, 2566)

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้เรื่องความเป็นพลเมืองดิจิทัลกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสืบสานศิลปวัฒนธรรมไทยในวิชาพลเมืองวิวัฒนาการกับโครงการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาความภาคภูมิใจในศิลปวัฒนธรรม อัตลักษณ์คุณธรรม และทักษะดิจิทัลสำหรับนักศึกษาพยาบาล สรุปได้ว่าความคิดเห็นของนักศึกษาก่อนเข้าร่วมการบูรณาการโดยรวมและทุกด้านอยู่ในระดับดี โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ส่งเสริมความภาคภูมิใจในการร่วมสืบสานศิลปวัฒนธรรม รองลงมา คือ พัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีม และพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสร้างสื่อวีดิทัศน์ ตามลำดับ ส่วนความคิดเห็นของนักศึกษาลงหลังเข้าร่วมการบูรณาการโดยรวมและทุกด้านอยู่ในระดับดีมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจในการร่วมสืบสานศิลปวัฒนธรรม รองลงมาตามลำดับ คือ ด้านพัฒนาอัตลักษณ์คุณธรรมของสถาบันพระบรมราชชนกในการมีวินัย รู้หน้าที่ เสียสละ และสามัคคี ด้านส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในศิลปวัฒนธรรมที่ศึกษา ด้านพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีม และด้านพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสร้างสื่อวีดิทัศน์ เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาก่อนและหลังเข้าร่วมการบูรณาการ พบว่า โดยรวมค่าเฉลี่ยหลังเข้าร่วมการบูรณาการสูงกว่าก่อนเข้าร่วมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อเปรียบเทียบรายด้าน พบว่า ทุกด้านหลังเข้าร่วมการบูรณาการสูงกว่าก่อนเข้าร่วมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะจากการวิจัยและนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้ 1) งานวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่าการให้นักศึกษาลงพื้นที่ศึกษาเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมจากปราชญ์ชาวบ้านหรือผู้รู้ในชุมชน ช่วยส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจในศิลปวัฒนธรรมมากที่สุด จึงควรคงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับชุมชนเพื่อให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมของตนอย่างลึกซึ้ง 2) ควรพัฒนาและเสริมทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสร้างสื่อวีดิทัศน์ให้กับนักศึกษาเพิ่มเติม เช่น การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ หรือการให้คำปรึกษาแบบใกล้ชิด เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด และ 3) การดำเนินงานบูรณาการตามขั้นตอนวงจรคุณภาพตั้งแต่การวางแผน การดำเนินงาน การประเมินผล และการนำผลการประเมินไปปรับปรุง ช่วยให้การบูรณาการเป็นไปอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับรายวิชาอื่น ๆ ที่ต้องการเชื่อมโยงกับการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม รวมทั้งมีข้อเสนอแนะแนวทางในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้ 1) ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการบูรณาการจัดการเรียนการสอนกับการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เช่น พื้นฐานความรู้เดิม แรงจูงใจ หรือรูปแบบการสนับสนุนจากผู้สอน และ 2) ควรใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสาน โดยเพิ่มการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ เช่น การสัมภาษณ์หรือการสนทนากลุ่ม เพื่อให้เข้าใจประสบการณ์การเรียนรู้ของนักศึกษาในเชิงลึกมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กลุ่มวิชาการ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา. (2566). คู่มืออาจารย์. นครราชสีมา: วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา.
- _____. (2567). มคอ.5 รายงานผลการดำเนินงานของรายวิชาพลเมืองวิวัฒน์ ปีการศึกษา 2567. นครราชสีมา: วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา.
- _____. (2568). มคอ.3 รายละเอียดของรายวิชาพลเมืองวิวัฒน์ ปีการศึกษา 2568. นครราชสีมา: วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา.
- กัลยา วานิชย์บัญชา และฐิตา วานิชย์บัญชา. (2561). การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล. (พิมพ์ครั้งที่ 35). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สามลดา.
- กิตติพร ประชาศรัยสรเดช และคณะ. (2561). ประสบการณ์ชีวิตของนักศึกษาพยาบาลในการบริการวิชาการ ที่บูรณาการงานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมกับการเรียนการสอนรายวิชาการพยาบาลมารดา ทารก และผดุงครรภ์ 1 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชลบุรี. วารสารวิชาการสถาบันวิทยาการจัดการแห่ง แปซิฟิก, 4(2), 85-97.
- คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข. (2566). แผนยุทธศาสตร์คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก พ.ศ. 2566-2570. นนทบุรี: คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก.
- งานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและกิจการพิเศษ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา. (2567). สรุปและประเมินผลโครงการสร้างสรรค์ปัญญาสู่สังคมด้านศิลปวัฒนธรรมไทยเพื่อส่งเสริมการบูรณาการศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญา. นครราชสีมา: วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา.
- งานมาตรฐานและพัฒนาหลักสูตร วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา. (2564). คู่มือปฏิบัติงานคุณภาพระดับหลักสูตร ประจำปีการศึกษา 2564. นครราชสีมา: วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา.
- จิรัชพรรณ ชาญช่วง. (2563). การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง: การเรียนรู้สู่การปฏิบัติจริง. วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 48(3), 78-89. <https://doi.org/10.58837/CHULA.EDUCU.48.3.5>.
- ชูชีพ ประทุมเวียง. (2567). การพัฒนาชุดการสอนรายวิชาคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณสำหรับครูโดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือสำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 4(2), 697-708. <https://doi.org/10.60027/iarj.2024.275238>.
- นฤเบศร์ ลือเรือง และคณะ. (2568). การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต. วารสารเสถียรวิทย์ปริทัศน์, 5(1), 1-10.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2561). พื้นฐานการวิจัยการศึกษา. มหาสารคาม: ตักสิลาการพิมพ์.
- ประภาพร เมืองแก้ว และคณะ. (2561). ผลการจัดการเรียนการสอนบูรณาการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมไทยเรื่องทรัพยากร เทคโนโลยีภูมิปัญญาท้องถิ่น ในประเพณีถิ่นกับการสร้างเสริมสุขภาพในชุมชนสำหรับนักศึกษาพยาบาลศาสตร์. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุตรดิตถ์, 10(1), 31-43.

- พระมหานรินทร์ ลิขสิทธิ์พันธุ์. (2566). การพัฒนาระบบการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้พุทธศตวรรษที่ 21 ของกลุ่มสาระสังคมศึกษาและวัฒนธรรม. วารสารสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม, 4(1), 73-82.
- ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580. (2561). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 135 ตอนที่ 82 ก หน้า 1-71 (13 ตุลาคม 2561).
- รอชีกีน สาเร๊ะ และคณะ. (2560). การบูรณาการการจัดการเรียนการสอนกับการทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรมของนักศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาทันตสาธารณสุข วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดยะลา. วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้, 4(3), 151-159.
- รุ่งฤดี ภูมศรี และภาณุวัฒน์ ภักดีวงศ์. (2563). แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความภาคภูมิใจในตนบนฐานประวัติศาสตร์ท้องถิ่นสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. สักทอง: วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 26(4), 160-178.
- สภาการพยาบาล. (2568). คู่มือการรับรองสถาบันการศึกษา วิชาการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2568. นนทบุรี: สภาการพยาบาล.
- สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์. (2565). คู่มือการบูรณาการงานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมกับการเรียนการสอนและกิจกรรมนักศึกษา. นครสวรรค์: สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- อุดมศักดิ์ พิมพ์พาศรี และคณะ. (2568). ผลการทดลองใช้กิจกรรมการบูรณาการการเรียนการสอนโดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 17(1), 103-115.
- อุบลทิพย์ ไชยแสง และคณะ. (2564). ประสิทธิภาพการบูรณาการการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางวัฒนธรรมของนักศึกษา หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดยะลา. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, 12(1), 180-199.
- Cohen, J. (1988). Statistical power analysis for the behavioral sciences. United states of America: Lawrence Erlbaum Associates.